

29.09.15

Møde den 29. september 2015 fra kl. 11-13 afsluttende med en let frokost.
Horsens Bibliotek Tobaksgården 12, 8700 Horsens

Deltagere:

Helle Barth, Sven Bertelsen, Ulla Dræbye, Pia Henriette Friis, Michel Steen-Hansen og Jeanette Fog Vogelius

Afbud: Lars Bornæs, Lone Hedelund og Dan Skjerning.

Martin Brøchner-Mortensen fra Systematic Library & Learning startede med oplæg på 15 min som indledning. Oplægget kan ses på <http://www.db.dk/bibliotekerne-indgangen-til-l%C3%A6ring>

REFERAT

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden og referat

Sagsfremstilling

Det seneste ordinære møde i udvalget fandt sted den 01.12.14 [Referat](#)
Siden dette møde har udvalget deltaget i den stort anlagte og udsolgte konference på [Nationalmuseet Trick or Treat - nye samarbejder om den åbne skole og biblioteket](#)

Endvidere har udvalget stået for workshop på Det Bibliotekspolitiske Topmøde i Aarhus - [Et tilbageblik på topmødet i Aarhus](#)

Se oplægget fra udvalgets workshop

[W2](#) > Hvordan kommer der læring ud af folkeskolereform og folkebiblioteker?
[Bornæs](#) | [Brøndum](#)

Indstilling

Tages til efterretning.

Afgørelse

Indstillingen tiltrådt.

2. Børns sprog og læsning – i dagtilbuddet

Sagsfremstilling

På dette møde vil vi fokusere på den tidlige læring særligt i forhold til de kommunale dagtilbud.

Lisbeth Christensen, bibliotekschef i Horsens, vil komme med oplæg.

Horsens Kommunes har som mål i sin sprogpoltiske handleplan, at alle børn udvikler fleksible sproglige og skriftsproglige færdigheder. Målet er at børn i såvel dagtilbud som skole har optimal mulighed for at udvikle et nuanceret ordkendskab.

Med de internationale PISA resultater, som første gang blev offentliggjort i 2003, blev der sat en dagsorden om at styrke de unges uddannelse, så vi i Danmark bedst muligt får givet vore unge mennesker kompetencer, så de kommer til at kunne klare sig bedre i det globale samfund. En dagsorden der har haft en afsmittende virkning på hele dagtilbudsområdet både i forhold til ny lovgivning – pædagogiske læreplaner i 2004, Dagtilbudslov i 2007 og obligatoriske sprogvurderinger 2007 – samt et øget fokus på forskning omkring effekten af tidlig læring for 0-5 års børn og af høj kvalitet i dagtilbud.

I Horsens gennemfører f.eks. mange medarbejdere i dagtilbudsområdet, der ikke har en relevant faglig uddannelse, nu den pædagogiske assistentuddannelse.

Dagtilbuddet og biblioteket samarbejder om at understøtte målet om at skabe et mere sprogrigt miljø for børn gennem en række spændende initiativer.

Efter Lisbeths oplæg lægges op til debat om hvordan den tidlige læring styrkes og bibliotekernes rolle heri.

Udvalget drøfter også om det er et område vi skal forøge fokus på.

Indstilling

Sagen drøftes med henblik på fremtidige tiltag.

Afgørelse

Sagen drøftet og oplæg kan ses på <http://www.db.dk/bibliotekerne-indgangen-til-l%C3%A6ring>

Det skal undersøges om der er lavet forskning på effekten af at tænke biblioteket aktivt ind i dagtilbud, herunder lokale fællesskaber.

Ex. Dragør eller bogstart projekt.

Udvalget vil gerne sætte fokus på **Børns sprog og læsning – i dagtilbuddet** i udvalgets videre arbejde.

3. Fælles debat på Bogforum

Sagsfremstilling

Formanden og direktøren har sammen med DB's andre to stående udvalg arbejdet med en debat på årets Bogforum. På dette møde lægges op til en debat om, hvordan en sådan debat kan formes.

Sidste år afholdt DB repræsentantskabsmøde i Bella Centret i forbindelse med Bogforum. I DB's Kulturudvalg har de opfordret os til at forsætte denne praksis for at få større politisk deltagelse. Det kunne desværre ikke lade sig gøre, da formanden skal deltage i EBLIDA, så i stedet lægges op til DB's udvalg laver en fælles debat i forbindelse med Bogforum.

» [Kulturelt udvalg](#)

» [Bibliotekerne - indgangen til læring](#)

» [Bibliotekerne - indgangen til det digitale samfund](#)

I forbindelse med Bogforum organiserer vi udstillingsstanden *Danmarks Biblioteker*. Og i den forbindelse afholdes så et *lukket* debatmøde med de tre udvalg den 6. november kl. 11.30-14.15, hvor vi kan temasætte Danskernes Digitale Bibliotek (DDB) og betydningen for kultur, læring og digitalisering. Der vil være oplæg fra DDB og eReolen.

Program:

11.30	Velkomst ved de tre formænd for Danmarks Biblioteksforenings udvalg
11.40	Rammerne for debatten og de aktuelle udfordringer ved Direktør for Danmarks Biblioteksforening Michel Steen-Hansen
12.00	E-bogen, lånere, læsere og købere eReolen præsenterer de aktuelle udfordringer og løsninger – Jakob Heide Petersen formand for eReolen.
12.30	Frokost
13.10	Danskernes Digitale Bibliotek Glenn Leervad-Bjørn, sekretariatschef for DDB kommer med oplæg til hvordan bibliotekerne skaber én fælles indgang
13.30	Debat – de tre politiske formænd lægger op til debat, om hvordan vi udnytter og bruger de fælles nationale løsninger i de enkelte kommuner.
14.15	Tak for i dag

Ud over dette debatmøde, vil der på *Danmarks Biblioteker* standen være følgende aktiviteter før og efter mødet om fredagen.

Faglig Fredag den 6. november (10-19)

Kl. 10:30

'Biblioteket i en digital tid'. Eje eller pege? Fra samling til henvisning, reduceres biblioteket til forlagenes forkontor? Hvad mener Folketinget? Tre nye politikere.

Kl. 11:00

'Biblioteket i en digital tid'. Brydes pagten mellem biblioteker og forfattere/forlag? Ny copyright til debat.

Kl. 15:00

Spor på nettet – overvågning – ytringsfrihed. Hvad betyder det for biblioteket som frirum og for den enkelte bruger?

Kl. 16:00

Nye litteraturgenrer – SMS-noveller, hvad kan biblioteket? Alternativt - Læs for livet.

kl. 17:00

Bog & bibliotekstræf! Mød standens bagmænd og kvinder DBs fmd SBA og bibliotekspolitikere fra hele landet – til et glas vin/en forfriskning.

kl. 18:00 Dagens Digter

Indstilling

Programoplægget drøftes og tilrettes.

Afgørelse

Det anbefales ikke at inviterer hele repræsentantskabet, men kun de tre udvalg – og at gøre debatmødet mere proaktivt i forhold til at lave en fælles workshop på årsmødet om dette emne.

4. Bibliotekerne, materialerne, EU og ophavsret

Sagsfremstilling

Aktuelt er der igen debat om bibliotekernes ret til at udlåne e-bøger. Bl.a. har der i Politiken været debat, hvor flere kendte forfattere trækker sig fra bibliotekernes fælles udlånssystem for e-bøger eReolen med begrundelsen, at de ikke vil vende borgerne til at kunne låne bøger gratis på bibliotekerne – vel at mærke når de er digitale.

Det kan få stor betydning for bibliotekernes fremtidige formidling.

Siden 1947 har bibliotekerne kunne købe og udlåne alle de bøger de ville. Aftalen mellem bibliotekerne, forfatterne og politikerne blev lavet fordi alle tror på, at det gør Danmark klogere at have adgang til bøger, at det vil øge læselysten og i sidste ende at forfatterne vil sælge flere bøger når borgerne har adgang til dem på bibliotekerne og derfor gerne vil have flere.

Politisk støttes de forfattere, der stiller deres fysiske bøger til rådighed for bibliotekerne via biblioteksafgiften - kaldet bibliotekspengene. I 2015 bliver der udbetalt knap 175 mio. kr. i biblioteksafgift til forfatterne. De populære forfattere topper naturligt nok listen over dem som får flest bibliotekspenge.

Den ret har bibliotekerne ikke i forhold at købe og udlåne bøgerne når de bliver digitale. Her er det forfatterne og forlag der bestemmer om bibliotekerne må købe og udlåne e-bøgerne. Forfatterne bliver til gengæld heller ikke kompenseres på samme vis via biblioteksafgiften.

I Danmark har vi lavet en løsning, der sikrer, at bibliotekerne også kan udlåne forfatterens e-bøger. For at tage hensyn til markedet er der lagt mange restriktioner på hvilke og hvor mange titler den enkelte borger kan låne digitalt. Typisk er det maksimalt 3 lån pr. måned og ofte må man vente på de nye titler bliver tilgængelige, samt stå i kø til de populære. Disse begrænsninger er indført for at tage hensyn til markedet, så der også sælges e-bøger og fordi bibliotekerne ikke har råd til at betale for alt hvad borgerne gerne vil låne.

Samtidig med dette er der i EU planer om at skabe et [digitalt indre marked](#) i Europa. I forlængelse af disse planer er der også debat om de fremtidige ophavsrets regler, hvilket kan få store konsekvenser for bibliotekernes muligheder for at købe og udlåne materialer, specielt i forhold til digitale materialer som e-bøger. I øjeblikket har bibliotekerne ret til at købe og udlåne alle fysiske bøger, hvilket også er fastslået i EU [Infosoc direktiv](#) fra 2001 – det gælder i midler tid ikke for digitale materialer.

I forbindelse har DB endnu engang haft kontakt til alle de danske EU parlamentarikere og opfordret til at støtte Julia Redas rapport, der opfordrer til en ændring i den europæiske lovgivning om ophavsret, den 16. juni 2015 fra et bredt flertal af medlemmerne af Retsudvalget for Europa-Parlamentet

Rapporten foreslår blandt andet, at der indføres nye copyright undtagelser som f.eks.:

- giver biblioteker og arkiver effektiv digitalisering af deres bedrifter,
- tillader udlån af e-bøger via internettet.

Disse undtagelser er afgørende for udviklingen af effektive biblioteksydelsers i den digitale tidsalder.

Den 9. juli var der på plenarmøde i Europa-Parlamentet ligeledes flertal for at bakke op om anbefalingerne.

På mødet vil direktøren orientere om de aktuelle problemstillinger, og lægge op til hvordan udvalget kan støtte op om bibliotekernes muligheder for forsat at stille materialer til rådighed for borgerne.

Indstilling

Sagen drøftes med henblik på fremtidige tiltag i DB regi.

Afgørelse

Der tages kontakt til Kommunernes Forening for Pædagogiske Læringscentre med henblik på at finde fælles udfordringer i forhold til licenser på folkeskole og folkebiblioteksregi.

5. Fremtidige indsatsområdet

Sagsfremstilling

På Det Bibliotekspolitiske Topmødet 2015 blev Danmarks Biblioteksforenings [Strategi2020](#) præsenteret.

Af [Strategi2020](#) fremgår nyt indsatsområde, som vi i det kommende år tager udgangspunkt i:

1. LÆRING

Bibliotekets rolle som kultur-, oplysnings- og læringsinstitution skal styrkes. Det gælder i samspillet med folkeskolen og med andre uddannelsesinstitutioner i bestræbelserne på at skabe myndige og demokratiske borgere. Alle skal tilbydes fri og lige adgang til læring. Biblioteket skal motivere til livslang læring og til et velfungerende samfund. Børn og unge skal stimuleres/udvikles til at kunne tage en uddannelse. DB skal overfor folkeskolen og ungdomsuddannelserne vise folkebibliotekernes styrke og muligheder for at understøtte institutionernes læringsmål, med særlig fokus på folkeskolereformen.

På mødet vil vi lægge op til debat om udvalgets kommende arbejde som udgangspunkt for planlægningen.

Herunder om udvalget igen skal stå for en workshop på Det Bibliotekspolitiske Topmøde 14. og 15. april 2016 i Horsens?

Indstilling

På baggrund af drøftelsen udarbejdes en arbejdsplan.

Afgørelse

At der sammen med de to andre DB udvalg arbejdes på at lave en fælles workshop på Topmødet om Danskernes Digitale Bibliotek (DDB) og betydningen for kultur, læring og digitalisering.

Udvalget vil endvidere gerne sætte fokus på **Børns sprog og læsning – i dagtilbuddet** i udvalgets videre arbejde

Der indsamles forslag til at lave et idekatalog.

Til næste møde laver hvert udvalgsmedlem en kort beskrivelse af, hvilke aktiviteter deres kommune har iværksat – hvor biblioteket er supplement til læring/læsning i forhold til hele 0-18 års området.

Ex.

Digitaldåb i Dragør.

Hosens Biblioteksbetjening af privatskole – alt andet end det med bøger.

6. EVT.

Der udsendes doodle med mødedato i jan/feb. Hvor dagsordenen afhænger af, om der skal laves fælles workshop med de andre udvalg